

Ключевые слова: система управления, неолимпийский спорт, Министерство, государственная власть, общественная организация, Спортивный комитет Украины.

Анотація. Долбышева Н. Г., Саварец Е. Ю. Основні напрямки діяльності органів управління, які забезпечують неолімпійський спорт в Україні. Відображено структуру управління неолімпійським спортом в Україні на рівні державних центральних органів виконавчої влади та суспільних організацій. Розкрито основні завдання, напрямки діяльності Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, а також Спортивного комітету України, які забезпечують розвиток та фінансову підтримку неолімпійських видів спорту.

Ключові слова: система управління, неолімпійський спорт, Міністерство, державна влада, суспільна організація, Спортивний комітет України.

Abstract. Dolbysheva N., Savarets E. Basic directions activity of management organs providing non-olympic sports in Ukraine. The article is the management structure non-Olympic sports in Ukraine at the level of the state central authorities and public organizations. A summary of the problem, the direction of the Ministry of Education and Science, Youth and Sport, and Sport Committee of Ukraine, which provide financial support for the development and non-Olympic sports.

Key words: management system, non-Olympic sports, Ministries, state bodies, public organizations, Sports Committee of Ukraine.

Постановка проблеми. Анализ последних исследований и публикаций. Управление – это система связей и отношений между организациями, которые обеспечивают деятельность субъектов управления по политическим, правовым, моральным нормам, стратегическим направлениям развития социальной сферы, такой как спорт.

На сегодняшний день И. Гасюк определил содержание функций государственного управления физической культурой и спортом, а именно классификация специфических функций управления и их место в системе управления [3]. По мнению Ю. М. Репкиной, физическая культура и спорт являются объектом государственного регулирования на уровне системы государственных органов с учетом теоретических и практических аспектов государственного контроля и полномочий органов местного самоуправления [10], Л. П. Люта указывает, что создание управленческих структур позволяет обеспечить институционализацию спорта [6], В.И. Мудрик и И.И. Приходько раскрыли аспекты методологических подходов к проблеме исследования организационно исследовательской деятельности [7], И.И. Приходько и И.Г. Золотухин раскрыли основные положения планирования органов управления физической культуры и спорта [9].

Стремительный рост популярности неолимпийского спорта в Украине и значительные достижения наших спортсменов, представляющих неолимпийские виды спорта, на международном уровне объясняется тем, что существует определенная система управления и организации. В научно-методической литературе представлена иерархия управления неолимпийским спортом в Украине [4]. Поэтому необходимо раскрыть основные направления деятельности органов управления на государственном и общественном уровнях в системе неолимпийского спорта.

Цель исследования: определить, раскрыть и проанализировать основные направления деятельности органов управления по неолимпийскому спорту.

Методы исследования: анализ научно-методической литературы, обобщение документальных материалов, функционально-структурный анализ.

Результаты исследования. Система физической культуры в Украине имеет в своём составе большое количество подсистем – организаций. В общем, все составные компоненты системы можно разделить на три группы: общественные, государственные

и коммерческие организации.

В Украине существует олимпийское движение – это общественное движение, которое основывается на добровольном объединении граждан и организацией с целью пропаганды идей олимпизма, здорового образа жизни. Развитие олимпийского движения в Украине полностью отвечает условиям времени и интересам государства, а также является неотъемлемой частью движения за здоровый образ жизни. Главным звеном и важным местом среди общественных организаций является Спортивный комитет Украины.

Спортивный комитет Украины (СКУ) – это организация физкультурно-спортивной направленности, основной задачей которой является обеспечение развития в Украине неолимпийского спорта [11]. Спортивный комитет Украины представляет Украину в соответствующих международных спортивных организациях, на всемирных и европейских играх по неолимпийским видам спорта [1]. Он организует и проводит на территории Украины всеукраинские и международные мероприятия по неолимпийским видам спорта совместно с соответствующими спортивными федерациями. Комитет принимает участие в предоставлении всеукраинским спортивным федерациям по неолимпийским видам спорта статуса национальной спортивной федерации. Спортивный комитет Украины напрямую сотрудничает с федерациями по неолимпийским видам спорта. Спортивные федерации действуют на основе устава [2]. Предоставление спортивным федерациям статуса национальной спортивной федерации или лишение этого статуса совершается в соответствии с положением, утвержденным Кабинетом Министров Украины. Спортивные федерации могут иметь всеукраинский или местный статус. Центральный орган исполнительной власти в сфере физической культуры и спорта может предоставить спортивной федерации статус национальной спортивной федерации. Статус национальной спортивной федерации даётся лишь одной спортивной федерации соответствующего вида спорта, которая имеет всеукраинский статус.

Решением, принятым 10 февраля 2010 года на заседании Генеральной ассамблеи Спортивного комитета Украины, в его состав вошли 33 спортивные федерации, которые представляют перспективные неолимпийские виды спорта (Федерация альпинизма и скалолазания Украины, Федерация пауэрлифтинга

України, Асоціація пляжного гандболу України, Українська Федерація ушу і т. д.). На сьогоднішній день в загальний склад СКУ входять 43 спортивні федерації по неолімпійським видам спорту [2, 11].

Деяльність СКУ направлена на розвиток і підтримку громадських організацій по неолімпійським видам спорту, укріплення авторитету і підвищення іміджу українського спорту на міжнародній арені, співпраця з національними і міжнародними структурами, підтримку інноваційних авторських програм, а також популяризацію неолімпійських видів спорту, а також представлення фінансової і організаційної допомоги збірним командам для участі в міжнародних і європейських іграх по неолімпійським видам спорту і в інших міжнародних спортивних змаганнях. В своїй діяльності СКУ керується Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, іншими законодавчими актами [8]. СКУ визначає принципи, цілі і завдання неолімпійського руху.

Необхідно зазначити, що СКУ співпрацює з органами державного управління і користується вагомою підтримкою з боку держави [2]. Головною структурною одиницею управління неолімпійських видів спорту є Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, підпорядковане Кабінету Міністрів України. Цей орган виконавчої влади є розпорядником бюджетних коштів, а відповідальним виконавцем бюджетної програми є Державна служба молоді та спорту. Частина коштів спрямовується на проведення заходів по розвитку і забезпеченню підготовки спортсменів національних збірних команд України для участі в міжнародних змаганнях по неолімпійським видам. Також бюджетні кошти використовуються на організаційне і матеріально-технічне забезпечення діяльності Спортивного комітету [1].

Міністерство забезпечує реалізацію державної політики по питаннях фізичної культури і спорту і відповідає за їх розвиток. В сферу його управління входять фізкультурно-спортивні заклади, громадські організації, школи вищого спортивного майстерства. Міністерство очолює міністр, який призначається Президентом в відповідності з Конституцією України. Для колективного рішення і обговорення найважливіших напрямків діяльності, в міністерстві створено колегію. Члени колегії затверджуються Кабінетом Міністрів України [8].

Напрями діяльності Міністерства є: 1) координація діяльності всіх організацій по актуальним проблемам молодіжного і фізкультурного руху; 2) розвиток міжнародних спортивних зв'язей; 3) розробка, затвердження і забезпечення виконання Спортивної класифікації України; 4) реєстрація уставів національних Федерацій по видам спорту; 5) сприяння розвитку олімпійського руху і т. д.

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України організовує підвищення кваліфікації фахівців в сфері фізичної куль-

тури і спорту і розробляє порядок атестації спортивних тренерів і спортивних судей; проводить заходи по нагородженню переможців змагань, працівників в сфері фізичної культури і спорту, заходи по формуванню і збереженню в установленому порядку штатів національних збірних команд України по неолімпійським видам спорту. МОН молоді та спорту України розробляє і впроваджує в межах своїх повноважень сучасні інформаційно-комунікаційні технології, забезпечує оперативне обнародування [8]. Міністерству освіти і науки, молоді та спорту України підпорядковуються сім департаментів і чотири управління, що входять до складу Міністерства. Управління неолімпійським спортом в Україні здійснює відділ Департаменту вищих спортивних досягнень.

Департамент вищих спортивних досягнень забезпечує спортсменам-членам збірних команд області і України і їх тренерам належні умови для підготовки до міжнародних і всеукраїнських змагань, забезпечує спортивні бази сучасним обладнанням і інвентарем, бере участь в підготовці проектів законодавчих актів, проектів наказів Міністерства [5]; займається розробкою концепцій розвитку неолімпійських видів спорту, цільових комплексних програм підготовки збірних команд України. В функції відділу по неолімпійським видам спорту входять участь в організації міжнародного співробітництва по питаннях розвитку неолімпійських видів спорту і організації роботи по підвищенню кваліфікації тренерських і судейських кадрів разом з федераціями по видам спорту. Відділ по неолімпійським видам спорту здійснює роботу по реалізації Цільової комплексної програми «Фізичне виховання – здоров'я нації», Державної програми «Тренер», інших державних програм по питаннях розвитку фізичної культури і спорту по напрямкам, що входять до компетенції відділу, а також надає практичну допомогу федераціям щодо отримання статусу національної.

С Департаментом співпрацює Обласне управління по питаннях фізичної культури і спорту, яке координує діяльність місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування області по питаннях реалізації державної політики щодо фізичної культури і спорту. Воно займається розробкою і виконанням обласних комплексних і цільових програм розвитку фізичної культури і спорту [1]. Управління затверджує положення про змагання і проводить обласні змагання і навчально-тренувальні збори в межах коштів, виділених на розвиток фізичної культури і спорту, комплектує склад збірних команд області по видам спорту, забезпечує організацію підготовки і участі спортсменів в змаганнях всіх рівнів.

Органи виконавчої державної влади займаються питаннями підготовки і організації проведення змагань по неолімпійським видам спорту, а громадські організації – питаннями розвитку виду спорту і організації і проведення змагань різного рівня. СКУ сприяє розвитку неолімпійських видів спорту, приймає

участие в организации и проведении соревнований различного уровня, оказывает содействие в выходе на международный уровень и в установлении международных связей, а также представляет спортсменов Украины к участию во всемирных играх разного уровня [11].

На сегодняшний день Спортивный комитет планирует разработать концепцию дальнейшего развития неолимпийского спорта в Украине, способствовать в подготовке и участии украинских спортсменов в международных соревнованиях по неолимпийским видам спорта. В планы СКУ входит инициация введения государственных стипендий и повышения вознаграждения за победы на соревнованиях по неолимпийским видам спорта различного уровня.

Выводы:

1. Главным государственным органом исполнительной власти в структуре управления неолимпийским спортом является Министерство образования и науки, молодежи и спорта Украины. Спортивный комитет Украины является общественной организацией, которая занимается вопросами неолимпийского спорта.
2. Систему управления неолимпийским спор-

том можно представить в виде «цепочки»: Министерство образования и науки, молодежи и спорта Украины → Государственная служба молодежи и спорта Украины → Департамент спорта высших достижений → отдел неолимпийских видов спорта, научно-методического обеспечения □ СКУ, федерации, ассоциации, общества, ведомства и спортивные школы по неолимпийским видам спорта, областные управления по вопросам физической культуры и спорта → местные органы управления делами молодежи и спорта.

3. Спорт, в различных его направлениях, выступает как показатель уровня развития общества и его культуры. Государственные программы развития спорта ориентированы на повышение уровня результатов и достижение побед не только олимпийского, паралимпийского, дефлимпийского, но и неолимпийского спорта как структурной единицы международного спортивного движения.

Перспективой дальнейшего исследования является изучение и анализ функционирования деятельности органов управления и основные направления их деятельности в системе неолимпийского спорта на международном уровне.

Литература:

1. Вісник спортивного комітету України / Спортком. – К., 2010. – № 2. – 66 с.
2. Вісник спортивного комітету України / Спортком. – К., 2011. – № 2. – 56 с.
3. Гасюк І. Функції державного управління розвитком фізичної культури і спорту в Україні / І. Гасюк // Ефективність державного управління, 2010. – Вип. 24. – 175–179 с.
4. Долбишева Н. Г. Ієрархія управління неолімпійського спорту в Україні / Н. Г. Долбишева // Теорія і практика фізичного виховання : [науково-методичний журнал]. – 2012. – С. 393–400.
5. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» (із внесеними змінами) № 1724-IV від 17.11.2009. / Верховна Рада України. – К., 2009. – 36 с.
6. Люта Л. П. Індустріалізація спорту: динаміка структурних змін : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. соц. наук : спец. 22.00.03 «Соціальна структура та соціальні відносини» / Л. П. Люта. – Київ, 2007 – 15 с.
7. Мудрик В. И. Методология как основа исследования технологии организационно-управленческой деятельности в сфере физической культуры и спорта / В. И. Мудрик, И. И. Приходько // Слобожанський науково-спортивний вісник, 2007 – № 12. – С. 312–314.
8. Положення про Державну службу молоді та спорту України. Затверджено Указом Президента України N 636/2011 від 31.05.2011 р.
9. Приходько И. И. Планирование работы органов управления Физической культуры и спорта / И. И. Приходько, И. Г. Золотухина // Слобожанський науково-спортивний вісник, 2006 – № 10. – С. 222–225.
10. Рєпкіна Ю. М. Адміністративно-правові основи регулювання фізичної культури та спорту : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Ю. М. Рєпкіна. – Київ, 2010. – 19 с.
11. Спортивний комітет України : [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.scu.org.ua>.